

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SPECIALUSIS METROPOLITENO ĮGYVENDINIMO
ĮSTATYMAS**

Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas,

įgyvendindamas siekį gerinti investicinę aplinką, inovacijų diegimą viešajame transporte, tuo pačiu mažinti automobilių spūstis didžiuosiuose Lietuvos miestuose ir su jomis susijusius nuostolius bei aplinkos taršą;

siekdamas sudaryti teisines sąlygas naujos specialios viešojo transporto rūšies – metropoliteno įgyvendinimui;

pabrėždamas būtinybę mažinti priklausomybę nuo naftos produktais paremtų energetinių resursų;

pripažindamas energetinių resursų neracionalų naudojimą;

skatindamas diegti ekonomiškai efektyvias susisiekimo sistemas;

atsižvelgdamas į įvairių visuomenės sluoksnių kelis dešimtmečius vykusią diskusijų metu susiformavusią nuomonę,

priima šį Lietuvos Respublikos specialųjį metropoliteno įgyvendinimo įstatymą.

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir tikslas

1. Šio įstatymo paskirtis ir tikslas – sukurti palankias teisines ir organizacines sąlygas, padedančias didžiuosiuose Lietuvos miestuose įgyvendinti naujas visuomeninio transporto sistemas – metropolitenus, pasinaudojant privačių verslo struktūrų jėgomis ir resursais.

2. Šis įstatymas nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė), savivaldybių, kuriose įgyvendinami metropolitenų projektai, strateginio investuotojo ir metropolitenų projektų įgyvendinimo bendrovių funkcijas.

3. Šis įstatymas nustato metropolitenų projektų įgyvendinimo dalyvių veiklos ir tarpusavio santykių bendruosius principus, paremtus Lietuvos Respublikos Konstitucija ir Lietuvos Respublikos Seimo priimtais įstatymais.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Metropolitenas** – atskiro eismo antžeminė, požeminė ar estakadinė bėginio transporto sistema miestų ir priemiesčių gyventojams aptarnauti.

2. **Metropoliteno projektas** (toliau – projektas) – rinkinys techninių, finansinių ir kitų dokumentų metropolitenui projektuoti, statyti ir eksploatuoti.

3. **Metropoliteno projekto įgyvendinimo bendrovė** (toliau – projekto įgyvendinimo bendrovė) – Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įsteigtas juridinis asmuo, kurio pagrindinis tikslas – įgyvendinti metropoliteno projektą.

4. **Metropoliteno transportas** – sudedamoji Lietuvos Respublikos ūkio dalis, skirta viešiesiems poreikiams tenkinti – keleiviams ir bagažui vežti naudojantis metropoliteno infrastruktūra.

5. **Metropoliteno transporto infrastruktūra** – statinių ir inžinerinių įrenginių autonominė visuma metropoliteno veiklai užtikrinti.

6. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos investicijų įstatyme (toliau – Investicijų įstatymas).

ANTRASIS SKIRSNIS PROJEKTO ĮGYVENDINIMO DALYVIAI

3 straipsnis. Projekto įgyvendinimo dalyviai ir jų funkcijos

1. Savivaldybės, kurios apsisprendė dėl metropoliteno poreikio, atsakingos už visus metropolitenui įrengti reikalingus teritorijų planavimo, sprendinių parengimo ir jų priėmimo darbus Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme (toliau – Teritorijų planavimo įstatymas) ir Lietuvos Respublikos statybos įstatyme (toliau – Statybos įstatymas) nustatyta tvarka.

2. Vyriausybė arba jos įgaliota institucija yra atsakinga už savivaldybių planuojamų metropolitenu įgyvendinimo proceso organizavimą ir kontrolę.

3. Strateginis investuotojas atsakingas už metropoliteno statybinių tyrinėjimų, projektavimo, statybos ir įrengimo darbų finansavimo organizavimą.

4. Projekto įgyvendinimo bendrovė atsakinga už statybinius tyrinėjimus, projektavimą, statybą ir metropoliteno eksploatavimą, taip pat atsako už projekto įgyvendinimą pagal šios rūšies transportui keliamus reikalavimus.

4 straipsnis. Strateginis investuotojas

1. Strateginis investuotojas – Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos viešo konkurso būdu atrinktas juridinis asmuo, subjektas, investuojantis į projektą ne mažiau kaip 20 procentų visų projektui reikalingų investicijų ir pagal bendrovės steigimo sutartį atsakingas už viso projekto finansavimo organizavimą.

2. Vyriausybė arba jos įgaliota institucija Lietuvos Respublikos civilinio kodekso ir kitų įstatymų nustatyta tvarka sudaro su strateginiu investuotoju investicijų sutartį, kurioje nustatomos specialios investavimo ir verslo sąlygos. Strateginis investuotojas, sudaręs investicijų sutartį su Vyriausybe arba jos įgaliota institucija, gali būti vienas iš projekto įgyvendinimo bendrovės steigėjų.

3. Strateginio investuotojo teises, pareigas ir atsakomybę reglamentuoja Investicijų įstatymas ir kiti įstatymai, koncesijos sutartis ir projekto įgyvendinimo bendrovės dalyvių sutartys.

5 straipsnis. Projekto įgyvendinimo bendrovė

1. Projekto įgyvendinimo bendrovė, kuriai Vyriausybė ar jos įgaliota institucija Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo (toliau – Koncesijų įstatymas) nustatyta tvarka suteikia koncesiją, steigama ir registruojama Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

2. Projekto įgyvendinimo bendrovės steigėju gali būti strateginis investuotojas ir kiti akcinių bendrovių įstatymo reikalavimus atitinkantys ūkio subjektai.

3. Įvykdžiusi teisės aktuose nustatytus reikalavimus, projekto įgyvendinimo bendrovė koncesijos sutartyje numatytu laikotarpiu tampa metropoliteno transporto infrastruktūros valdytoja.

4. Projekto įgyvendinimo bendrovė koncesijos sutartyje numatytu laikotarpiu užtikrina:

1) galimybę visiems fiziniams ir juridiniams asmenims nediskriminacinėmis sąlygomis naudotis metropoliteno transporto infrastruktūra;

2) metropoliteno transporto infrastruktūros atitiktį saugaus eismo, statybos aplinkosaugos ir kitiems įstatymų reikalavimams, tinkamą metropoliteno transporto priežiūrą, modernizavimą ir metropoliteno transporto infrastruktūros plėtrą;

3) tinkamą metropoliteno transporto infrastruktūros naudojimą, civilinės saugos ir gyventojų evakuacijos poreikius.

5. Lėšas, gautas už naudojimąsi metropoliteno transporto infrastruktūra, metropoliteno transporto infrastruktūros valdytojas naudoja pagal koncesijos sutartį.

TREČIASIS SKIRSNIS PROJEKTO ĮGYVENDINIMAS

6 straipsnis. Koncesijos suteikimas

1. Koncesija suteikiama projekto įgyvendinimo bendrovei Koncesijų įstatymo ir šio įstatymo nustatyta tvarka.

2. Koncesiją suteikia Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

3. Koncesijos sutartį sudaro raštu ją suteikiančioji institucija, veikianti Lietuvos Respublikos vardu, ir projekto įgyvendinimo bendrovė (koncesininkė) Koncesijų įstatymo nustatyta tvarka. Projekto įgyvendinimo bendrovei koncesija suteikiama be konkurso. Koncesijos sutartyje nustatomos suteikiančiosios institucijos ir koncesininko (projekto įgyvendinimo bendrovės) teisės, pareigos ir atsakomybė, susijusios su koncesija ir projektu.

4. Koncesijos suteikimas suteikia teisę projekto įgyvendinimo bendrovei sudaryti su projektu susijusias statybinių tyrinėjimų, projektavimo, tiekimo, statybos, eksploatavimo, priežiūros ir kitų susijusių pagalbinių paslaugų sutartis.

5. Pasibaigus koncesijos terminui visa metropoliteno infrastruktūra: metropoliteno trasos, statiniai ir visi kiti infrastruktūros objektai bei jiems statyti suteikta žemė ir teritorijos, Koncesijos sutarties sąlygomis perduodama valstybės arba savivaldybės, kurios teritorijoje yra ši infrastruktūra, nuosavybėn.

7 straipsnis. Projekto investuotojai ir finansavimo šaltiniai

1. Metropoliteno projekto strateginis investuotojas atsako už projekto finansavimo užtikrinimą.

2. Strateginiam investuotojui tenkanti investicijų į projekto įgyvendinimo bendrovę dalis suteikiama pasirašant projekto įgyvendinimo bendrovės akcijas ir (arba) kitais įstatymų nustatytais būdais.

3. Projekto įgyvendinimo bendrovės dalyviai patys pasirenka, kaip finansuoti savo investicijas, įskaitant skolinimąsi, akcijų išleidimą ir (arba) kitus įstatymų nustatytus būdus. Be Lietuvos Respublikos Seimo sutikimo projektui įgyvendinti neskiriamos valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos lėšos, gautos bendra tvarka.

4. Vyriausybė arba jos įgaliota institucija gali dalyvauti projekte suteikdama žemę ir žemės ertmės naudoti metropoliteno transporto infrastruktūrai įrengti.

5. Visi investiciniai, skolinimosi, akcijų išleidimo ir kiti finansiniai sandoriai, susiję su metropoliteno projektu ir jo įgyvendinimu, sudaromi tik Europos ekonominės ir pinigų sąjungos valiuta – eurais.

6. Vyriausybė, jos įgaliota institucija arba savivaldybių tarybos neturi teisės įpareigoti valstybės arba savivaldybės kontroliuojamų įmonių skolinti lėšų projekto įgyvendinimo bendrovei.

8 straipsnis. Sprendimų priėmimas

1. Vyriausybės ir savivaldybių institucijos ir projektų įgyvendinimo bendrovės pagal kompetenciją ir šio įstatymo nuostatas priima sprendimus ir ruošia projektų įgyvendinimui reikalingus dokumentus.

2. Visos metropoliteno projekto dalyvės tarpusavyje bendradarbiauja, keičiasi informacija ir derina atsakingos už paruoštą dokumentą institucijos sprendimus Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatyta tvarka ir terminais.

9. Metropolitenų trasų parinkimas, žemės suteikimas ir statybos priežiūra

1. Vadovaudamosi Teritorijų planavimo įstatymu, Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu, Lietuvos Respublikos kultūros vertybių apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymu, Statybos įstatymu ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka metropoliteno trasą ir jos ribas nustato savivaldybės, kuriose įgyvendinamas metropoliteno projektas. Šis vienos ar kelių savivaldybių veiksmas turi būti atliktas iki Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai pradedant strateginio investuotojo atranką.

2. Teritorija metropoliteno infrastruktūros trasų ir objektų statybai suteikiama teritorijų planavimą ir žemės nuosavybę, naudojimą reguliuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Valstybinę metropoliteno projekto įgyvendinimo statybos darbų priežiūrą pagal kompetenciją atlieka Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos.

10. straipsnis. Ginčų nagrinėjimas

1. Ginčai, kylantys iš administracinių teisinių santykių, susijusių su projekto įgyvendinimu, nagrinėjami teisme Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme

nustatyta tvarka. Administracinės bylos, susijusios su projekto įgyvendinimu, kai sprendimas tokioje byloje gali turėti įtakos tinkamam ir savalaikiam projekto įgyvendinimui, nagrinėjimas administraciniame teisme turi būti užbaigtas ir sprendimas pirmosios instancijos teisme turi būti priimtas ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo nutarties skirti bylą nagrinėti teismo posėdyje priėmimo dienos, o apeliacinės instancijos teisme – ne vėliau kaip per du mėnesius nuo apeliacinio skundo priėmimo dienos.

2. Ginčams, susijusiems su projekto įgyvendinimu, išankstinė nagrinėjimo ne teisme tvarka netaikoma, išskyrus atvejus, kai tokią tvarką abipusiu sutarimu nusprendžia taikyti ginčo šalys.

KETVIRTASIS SKIRSNIS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

11. straipsnis. Pasiūlymas Vyriausybei

Pasiūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei iki 2016 metų liepos 1 d. pateikti Lietuvos Respublikos Seimui Metropliteno transporto kodekso ir susijusių įstatymų projektus.

Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos iki 2015 m. sausio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

12 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas, išskyrus 11 straipsnį, įsigalioja 2015 m. vasario 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentė

Dalia Grybauskaitė